

ANALIZA PRAWNA

RADA DO SPRAW SPÓŁEK Z UDZIAŁEM SKARBU PAŃSTWA I PAŃSTWOWYCH OSÓB PRAWNYCH

CENTRUM ANALIZ
LEGISLACYJNYCH
I GOSPODARCZYCH

Stan prawny na dzień 10 grudnia 2020

Analiza prawna opracowana na zlecenie:

**CENTRUM ANALIZ
LEGISLACYJNYCH
I GOSPODARCZYCH**

Centrum Analiz Legislacyjnych i Gospodarczych
al. Księcia Józefa Poniatowskiego 1, 03-901 Warszawa
www.calg.pl, kontakt@calg.pl

Autorzy:

Mariusz Karłowski

Zdjęcia: Giammarco Boscaro / unsplash.com

PROO

*Sfinansowano przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju
Społeczeństwa Obywatelskiego ze środków Programu Rozwoju Organizacji
Obywatelskich na lata 2018-2030*

Rada do spraw spółek z udziałem Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych

Rada do spraw spółek z udziałem Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych (dalej również jako: Rada lub Rada ds. Spółek) to samodzielna i niezależna instytucja, która została utworzona w celu usprawnienia sprawowania nadzoru właścicielskiego nad spółkami, w których udziały lub akcje należą do Skarbu Państwa.

Rada z założenia jest instytucją autonomiczną. Należy natomiast wskazać na silne powiązanie – na płaszczyźnie organizacyjnej – Rady z Kancelarią Prezesa Rady Ministrów, które wynika między innymi z następujących okoliczności:

- 1) Prezes Rady Ministrów powołuje i odwołuje Przewodniczącego Rady;
- 2) Prezes Rady Ministrów ustala regulamin organizacyjny Rady określający szczegółową organizację, funkcjonowanie i prace Rady, w tym określa sposób podejmowania uchwał w czasie posiedzeń Rady oraz w tzw. trybie zdalnym, tj. uchwał podejmowanych przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość;
- 3) Prezes Rady Ministrów określa (w formie rozporządzenia) wysokość wynagrodzenia Przewodniczącego Rady oraz pozostałych jej członków, jak również zasady związane ze zwrotem środków finansowych, które zostały poniesione przez członków Rady w związku z pełnioną funkcją, np. koszty podróży;
- 4) Kancelaria Prezesa Rady Ministrów zapewnia obsługę administracyjno-organizacyjną Rady, w tym zwłaszcza stanowi *de facto* sekretariat Rady;
- 5) koszty związane z działalnością Rady są zabezpieczane w budżecie Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Do podstawowych aktów prawnych regulujących funkcjonowanie oraz działalność Rady należą:

- Ustawa z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 735 t.j.; dalej: „Ustawa”) oraz związana z nią Ustawa z dnia 16 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 2260, ze zm.);

- Zarządzenie nr 11 Prezesa Rady Ministrów z dnia 7 lutego 2017 r. w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego Rady do spraw spółek z udziałem Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych (M.P. z 2017 r. poz. 171).

Do zadań Rady należy wydawanie opinii zgodnie z art. 24 Ustawy w odniesieniu do:

- kandydatów na członków organów nadzorczych spółek wskazanych przez:
 - Skarb Państwa;
 - państwową osobę prawną;
 - spółkę z udziałem Skarbu Państwa lub państwowej osoby prawnej;
 - podmiot, wobec którego spółka z udziałem Skarbu Państwa lub państwowej osoby prawnej jest przedsiębiorcą dominującym w rozumieniu art. 4 pkt 3 Ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów.
- kandydatów na pełnomocników wspólnika;
- kandydatów na członków organów nadzorczych spółek, o których mowa w art. 19a ust. 1 Ustawy;
- kandydatów na członków organów nadzorczych państwowych osób prawnych;
- kandydatów na członków organów zarządzających, w przypadku określonym w art. 26 Ustawy;
- spraw związanych z zarządzaniem mieniem państwowym, na wniosek Prezesa Rady Ministrów.

Dodatkowo należy w tym miejscu wskazać, że Rada zgodnie z art. 26 Ustawy może opiniować kandydatów na członków organów zarządzających, o ile ze stosownym wnioskiem zwróci się do Rady uprawniony do powoływania członków organu zarządzającego organ korporacyjny spółki:

z udziałem Skarbu Państwa lub państwowej osoby prawnej:

- wobec których spółka z udziałem Skarbu Państwa lub państwowej osoby prawnej jest przedsiębiorcą dominującym w rozumieniu art. 4 pkt 3 Ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów.

O ile pozyskiwanie opinii Rady w stosunku do wniosków o zaopiniowanie kandydatów na członków organów nadzorczych jest obligatoryjne, co wynika wprost z treści art. 24 Ustawy, to przypadek kandydatów na członków organów zarządzających ma on charakter fakultatywny, tzn. pomimo tego, że zgodnie z art. 26 Ustawy Rada może wydawać opinię dotyczącą kandydatów na członków organów zarządzających, to uprawnione podmioty nie muszą (nie mają ustawowego obowiązku) występować o sporządzenie i przesłanie takiej opinii przez Radę.

Podsumowując powyższe, należy wskazać, że Rada opiniuje kandydatury poszczególnych osób (organ zarządzający i nadzorujący), jak i sprawy związane z zarządzaniem mieniem państwowym przedłożone do oceny Rady przez Prezesa Rady Ministrów. Podkreślić należy, że wydawana przez Radę opinia nie ma charakteru stałego, tzn. istnieje wymóg każdorazowego występowania i pozyskiwania opinii Rady w każdej sprawie w odniesieniu do której przepisy Ustawy wskazują na zasadność pozyskania opinii Rady. Przykładowo więc należy wskazać, że w przypadku powołania tej samej osoby na kolejną kadencję w nadzorczym organie korporacyjnym uprawniony podmiot powinien wystąpić do Rady z wnioskiem o (ponowne) zaopiniowanie kandydatury.

Rada wydaje opinię w ciągu siedmiu dni od otrzymania wniosku. Natomiast w przypadku, gdy wniosek jest niekompletny lub stwierdzono, że wymaga on uzupełnienia, np. w formie złożenia dodatkowych wyjaśnień przez wnioskodawcę, przewodniczący Rady (lub inna osoba upoważniona przez niego) może, w terminie siedmiu dni od dnia złożenia wniosku, zwrócić się z żądaniem uzupełnienia wniosku przez wnioskodawcę, wyznaczając termin na złożenie wyjaśnień lub uzupełnienie dokumentacji. W przypadku gdy wnioskodawca nie uzupełni wniosku we wskazanym terminie, wniosek podlega zwrotowi. Równocześnie warto zaznaczyć, że w przypadku, gdy Rada nie zajmie stanowiska w ciągu siedmiu dni od dnia otrzymania wniosku (lub jego uzupełnienia, o którym mowa wyżej) przyjmuje się, że Rada nie wniosła zastrzeżeń do przedstawionej kandydatury lub wniesionej do oceny sprawy i wydała opinię pozytywną co do przedmiotu wniosku.

Kryteriami wiążącymi Radę – w odniesieniu do wniosków o zaopiniowanie kandydatów na członków organów nadzorczych – przy wydawaniu opinii jest stwierdzenie czy kandydat:

- posiada wiedzę, umiejętności i doświadczenie, wymagane do pełnienia funkcji członka organu nadzorczego albo pełnomocnika wspólnika;
- spełnia ustawowe wymogi dla kandydata na członka organu nadzorczego albo pełnomocnika wspólnika, z uwzględnieniem ograniczeń, o których mowa w art. 19c Ustawy;
- daje rękojmię należytego pełnienia funkcji członka organu nadzorczego albo pełnomocnika wspólnika.

Rada – zgodnie z art. 27 Ustawy – składa się z ośmiu członków. Członków Rady powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów oraz minister właściwy do spraw aktywów państwowych (obecnie Minister Aktywów Państwowych) po czterech członków, przy czym przewodniczącego Rady, organizującego i kierującego jej pracą, powołuje Prezes Rady Ministrów – warto w tym miejscu nadmienić, że Prezes Rady Ministrów może powierzyć funkcję Przewodniczącego zarówno osobie powołanej przez siebie, jak również jednemu z członków powołanych w skład Rady przez ministra właściwego do spraw aktywów państwowych.

Biorąc pod uwagę powyższe należy wskazać, że zasadą funkcjonowania Rady jest procedowanie w pełnym składzie, czyli składzie ośmioosobowym. Niemniej jednak funkcjonowanie Rady jest możliwe przy mniejszej liczbie członków. Natomiast w sytuacji, gdy skład Rady ulegnie zmniejszeniu o więcej niż dwóch członków, Rada nie może wykonywać powierzonych jej funkcji, a jej skład powinien zostać niezwłocznie uzupełniony przez Prezesa Rady Ministrów lub ministra właściwego do spraw aktywów państwowych (w zależności od tego kto będzie miał uprawnienie do powołania brakujących członków). Dodać również należy, że informacja o powołaniu członka Rady lub ustaniu członkostwa w Radzie jest upubliczniana w miejscach wskazanych Ustawą.

Rada ds. Spółek, jak wskazano wyżej, jest organem kolegialnym. Rozstrzygnięcia w formie uchwał są podejmowane w trybie zwykłej większości głosów, przy czym każdorazowo uchwała jest ważna jeżeli w głosowaniu wzięło udział co najmniej pięciu członków Rady.

Przepisy określają zarówno przesłanki o charakterze pozytywnym, które musi spełnić kandydat na członka Rady ds. Spółek, jak również wskazują na okoliczności, które uniemożliwiają powołanie i pełnienie funkcji członka Rady.

Do przesłanych pozytywnych ustawodawca zalicza:

- posiadanie pełnej zdolności do czynności prawnych;

- korzystanie w pełni z praw publicznych;
- brak skazania prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- posiadanie wiedzy, umiejętności i doświadczenia, które są odpowiednie do pełnienia funkcji w Radzie i wykonywania powierzonych jej obowiązków, oraz dających rękojmię należytego wykonywania powierzonych obowiązków.

Ponadto należy wskazać, że kandydat na członka Rady powinien spełniać:

- wymogi, o których mowa w art. 19 ust. 1-3 i 5 Ustawy, z wyłączeniem posiadania pozytywnej opinii Rady;
- inne wymogi określone w przepisach odrębnych, właściwych dla członka rady nadzorczej.
- W odniesieniu do okoliczności uniemożliwiających powołanie lub pełnienie powierzonych funkcji w Radzie ds. Spółek należy wskazać, że członek Rady nie może być członkiem organu nadzorczego spółki z udziałem Skarbu Państwa lub państwowej osoby prawnej ani spółki, wobec której spółka z udziałem Skarbu Państwa lub państwowej osoby prawnej jest przedsiębiorcą dominującym w rozumieniu art. 4 pkt 3 Ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów.

Członkowie Rady nie pełnią funkcji honorowo. Przysługuje im miesięczne wynagrodzenie za wykonywanie prac w Radzie, którego wysokość określa Prezes Rady Ministrów w formie rozporządzenia. Równocześnie przysługuje im zwrot kosztów podróży i noclegów, które obejmują zwrot kosztów przejazdów, dojazdów środkami komunikacji miejscowej, noclegów oraz innych niezbędnych udokumentowanych wydatków, które zostały przez nich poniesione w związku z wykonywaniem ustawowo określonych zadań w Radzie.

Członkostwo w Radzie ds. Spółek ustaje z chwilą zaistnienia którejkolwiek z niżej wskazanych okoliczności:

odwołania odpowiednio przez Prezesa Rady Ministrów lub ministra właściwego do spraw aktywów państwowych, przy czym w tym miejscu należy wskazać, że Prezes Rady Ministrów i minister właściwy do spraw aktywów państwowych może odwołać jedynie tych członków, którzy sami uprzednio powołał

- złożenia rezygnacji przez członka Rady;
- skazania prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- śmierci członka Rady.

Działalność Rady ds. Spółek służy wzmocnieniu sprawowania nadzoru właścicielskiego nad spółkami z udziałem Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych. By działalność Rady miała charakter transparentny, zarówno skład Rady, jak i wydawane przez nią opinie – wynik wraz z datą oraz nazwiskiem kandydata, są publikowane w miejscach wskazanych Ustawą.